ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PHILIPPE LÉGER

της 13ης Ιανουαρίου 2000 *

1. Είναι αντίθετα προς τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ) εθνικά μέτρα που σε εκτέλεση των διατάξεων της οδηγίας 86/469/ΕΟΚ [1] απαγορεύουν, αφενός, να χορηγεί κανείς σε εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή προϊόντα που διεγείρουν την ανάπτυξη και, αφετέρου, να κατέχει ή να έχει σε απόθεμα, να αγοράζει ή να πωλεί βοοειδή στα οποία έχουν χορηγηθεί τέτοια προϊόντα;

Αυτό είναι το προδικαστικό ερώτημα που το Arrondissementsrechtbank te Arnhem (Κάτω Χώρες) σας υποβάλλει στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών που κινήθηκαν κατά κτηνοτρόφων που χρησιμοποίησαν τα προϊόντα αυτά κατά παράβαση των πιο πάνω εθνικών διατάξεων.

Νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

2. Δυνάμει του άρθρου 30 της Συνθήκης, οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

3. Τα υπό την έννοια του άρθρου 30 μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος ορίζονται ως «τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που δημιουργεί, ελλείψει εναρμονίσεως των νομοθεσιών, η επί των εμπορευμάτων προελεύσεως άλλων κρατών μελών όπου αυτά νομίμως παρασκευάζονται και διατίθενται στο εμπόριο εφαρμογή κανόνων που αφορούν τους όρους στους οποίους πρέπει να ανταποκρίνονται τα εμπορεύματα αυτά (όπως αυτοί που αφορούν την ονομασία, τη μορφή, τις διαστάσεις, το βάρος, τη σύνθεση, την παρουσίαση, τη σήμανση, τη συσκευασία τους), ακόμη και αν οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται αδιακρίτως σε όλα τα προϊόντα, εφόσον η εφαρμογή τους δεν δικαιολογείται από κάποιο στόχο γενικού συμφέροντος ικανό να υπερισχύσει των απαιτήσεων της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων» [2].

4. Κατά το άρθρο 36, πρώτη περίοδος, της Συνθήκης, οι απαγορεύσεις και περιορισμοί των εισαγωγών μεταξύ των κρατών μελών που δικαιολογούνται μεταξύ άλλων από

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 1986, σχετικά με την εξέταση των ζώων και του νωπού κρέατος για την παρουσία καταλοίπων (ΕΕ L 275, σ. 36).

2 — Βλ., ιδίως, την απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1993, C-267/91 και C-268/91, Keck και Mithouard (Συλλογή 1993, σ. I-6097, σκέψη 15).

λόγους προστασίας της ζωής και υγείας των ανθρώπων και των ζώων επιτρέπονται.

5. Όμως, κατά το άρθρο 36, δεύτερη περίοδος, της Συνθήκης, οι πιο πάνω απαγορεύσεις ή περιορισμοί δεν πρέπει να αποτελούν ούτε μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ούτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο ενδοκοινοτικό εμπόριο.

6. Η οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1983, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφορήσεως στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών [3], όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 88/182/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1988 [4], σκοπό έχει να εξαλείψει στο ενδοκοινοτικό εμπόριο κάθε τεχνικό εμπόδιο που οφείλεται στο ότι είναι διαφορετικές οι εθνικές νομοθεσίες [5]. Προς τούτο, η τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 83/189 διευκρινίζει ότι καθιερώνεται μια διαδικασία η οποία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να ανακοινώνουν στην Επιτροπή, πριν από τη θέσπισή τους, τα τεχνικά πρότυπα και τους τεχνικούς κανόνες.

7. Το άρθρο 8 της οδηγίας 83/189 ορίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να ανακοινώνουν στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, και, αν παρίσταται ανάγκη, τις βασικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις. Όμως, η παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ίδιας διατάξεως επιτρέπει εξαίρεση από την αρχή αυτή «(...) αν πρόκειται απλώς για πιστή εισαγωγή διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου (...)». Στην περίπτωση αυτή, αρκεί απλή ενημέρωση ως προς το σχετικό πρότυπο.

8. Το άρθρο 10 της οδηγίας 83/189, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 88/182, ορίζει ότι το σχέδιο τεχνικού κανόνα δεν χρειάζεται ούτε να κοινοποιηθεί ούτε να ανακοινωθεί στην Επιτροπή αν «(...) τα κράτη μέλη εκπληρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από κοινοτικές οδηγίες».

9. Η οδηγία 86/469 [6] σκοπό έχει να διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων με το να φέρει πιο κοντά τις διαφορετικές ρυθμίσεις των κρατών μελών οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο και στρεβλώσεις των όρων ανταγωνισμού σχετικά με προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο κοινής οργανώσεως αγοράς.

10. Προς τούτο, καθιερώθηκαν κοινά μέτρα ελέγχου για τον προσδιορισμό και την εξάλειψη των αιτίων της υπάρξεως καταλοίπων στα ζώα και στο νωπό κρέας και για την εξασφάλιση ότι το κρέας που έχει κατάλοιπα πάνω από το ανεκτό επίπεδο θα αποκλείεται από την κατανάλωση [7].

3 — ΕΕ L 109, σ. 8.

4 — ΕΕ L 81, σ. 75.

5 — Πρώτη και δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 83/189.

6 — Βλ., ιδίως, την τρίτη και τέταρτη αιτιολογική σκέψη της.

7 — Ένατη αιτιολογική σκέψη.

11. Ως «κατάλοιπα» υπό την έννοια της οδηγίας 86/469 νοούνται «τα κατάλοιπα των ουσιών με φαρμακολογική δράση, των προϊόντων μετασχηματισμών αυτών, καθώς και όλων των άλλων ουσιών που μεταδίδονται στο κρέας και μπορούν να βλάψουν την υγεία του ανθρώπου» [8].

12. Το άρθρο 9, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 86/469 υποχρεώνει τις αρμόδιες αρχές να μεριμνούν ώστε, όταν από την εξέταση επισήμου δείγματος «προκύπτει η παρουσία απαγορευμένων ουσιών, τα ζώα να μην μπορούν να διατεθούν στην αγορά για ανθρώπινη ή ζωική κατανάλωση».

13. Η οδηγία 86/469 απαριθμεί, στο παράρτημά της I, τις ομάδες καταλοίπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προαναφερθέντος άρθρου 9. Το clenbuterol ανήκει στο επιγραφόμενο «ειδικές ομάδες» σημείο Β του παραρτήματος I, ομάδα I «άλλα φάρμακα», υποομάδα γ', «άλλα κτηνιατρικά φάρμακα».

Η ολλανδική νομοθεσία

14. Το άρθρο 1 του Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PPV) 1991 (κανονισμού περί των ουσιών με συμπαθητικομιμητική δράση, στο εξής: ολλανδικός κανονισμός), ορίζει τις ουσίες με συμπαθητικομιμητική δράση ως «(...) ουσίες με χαρακτήρα βήτα-ανταγωνιστικό ή άλλον που διεγείρουν την ανάπτυξη, εκτός από τις ουσίες με ορμονική δράση τις οποίες αφορά ο Verordening verbod toediening bepaalde stoffen met hormonale werking (PPV) de 1987 [κανονισμός περί απαγορεύσεως της χορηγήσεως ορισμένων ουσιών με ορμονική δράση]».

15. Το άρθρο 2 του ολλανδικού κανονισμού ορίζει ότι απαγορεύεται «να χορηγηθούν στα εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή ηλικίας άνω των δεκατεσσάρων εβδομάδων κτηνιατρικά φάρμακα με συμπαθητικομιμητική δράση που περιέχουν clenbuterol ή να επιτραπεί η χορήγηση των κτηνιατρικών αυτών φαρμάκων στα πιο πάνω βοοειδή».

16. Το άρθρο του 3, παράγραφος 1, ορίζει ότι «απαγορεύεται να κατέχει κανείς ή να έχει σε απόθεμα, να αγοράζει ή να πωλεί εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή στα οποία, κατά παράβαση του άρθρου 2, έχουν χορηγηθεί οι ουσίες με συμπαθητικομιμητική δράση τις οποίες αφορά το άρθρο αυτό».

Πραγματικό και διαδικαστικό πλαίσιο

17. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η ύπαρξη clenbuterol διαπιστώθηκε σε δείγματα ούρων που συνελέγησαν σε τέσσερα βοοειδή στις εγκαταστάσεις των

8 — Άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 86/469.

κατηγορούμενων της κύριας δίκης Berendse-Koenen M. G. και Berendse H. D. Maatschap. Κατά συνέπεια, ασκήθηκε κατ' αυτών ποινική δίωξη για παράβαση του ολλανδικού κανονισμού.

18. Κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία, οι κατηγορούμενοι της κύριας δίκης, επικαλούμενοι την απόφασή σας της 30ής Απριλίου 1996, CIA Security International [9], υποστήριξαν ότι ο ολλανδικός κανονισμός περιέχει τεχνικά πρότυπα που δεν ανακοινώθηκαν στην Επιτροπή. Εξ αυτού συνήγαγαν ότι ο κανονισμός αυτός δεν μπορεί να τους αντιταχθεί.

19. Εξ άλλου, ισχυρίστηκαν ότι το clenbuterol είναι ουσία που χρησιμοποιείται σε ορισμένα κτηνιατρικά φάρμακα όπως το Ventipulmin, το οποίο, συνταγογραφούμενο για θεραπευτικούς σκοπούς, επιτρέπει την αποτελεσματική καταπολέμηση ορισμένων ειδικών παθήσεων των βοοειδών [10]. Κατά τους κατηγορούμενους της κύριας δίκης, τα βοοειδή που αποτέλεσαν αντικείμενο της έρευνας είχαν υποβληθεί σε αυτό το είδος κτηνιατρικής θεραπείας· κατά συνέπεια, η ύπαρξη clenbuterol στα ούρα που συνελέγησαν οφειλόταν στη χορήγηση του φαρμάκου αυτού ακριβώς για να καταπολεμηθεί η ασθένεια από την οποία έπασχαν τα ζώα αυτά.

20. Επί πλέον, διευκρίνισαν ότι ο ολλανδικός κανονισμός έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της χρησιμοποιήσεως του κτηνιατρικού φαρμάκου αυτού του είδους, ενώ άλλα κράτη μέλη δεν επιβάλλουν τέτοια απαγόρευση. Η άνιση αυτή μεταχείριση των Ολλανδών κτηνοτρόφων σε σχέση με τους άλλους κοινοτικούς κτηνοτρόφους έχει ως συνέπεια τη δημιουργία στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που απαγορεύονται από το κοινοτικό δίκαιο.

21. Όσον αφορά τον πρώτο ισχυρισμό, το Arrondissementsrechtbank te Arnhem αναλύει και περιγράφει την ολλανδική νομοθεσία διαφορετικά από τον τρόπο που την ανέλυσαν και την περιέγραψαν οι κατηγορούμενοι [11]. Κατά το δικαστήριο αυτό, ο ολλανδικός κανονισμός είναι το νομοθέτημα με το οποίο το ολλανδικό κράτος εκπλήρωσε υποχρεώσεις που επέβαλε η οδηγία 81/851/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Σεπτεμβρίου 1981, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα [12]. Η οδηγία αυτή, η οποία υποβάλλει τα αναβολικά σε ειδικό καθεστώς χωρίς όμως να απαγορεύει όλες τις συναλλαγές σχετικά με βοοειδή και κρέας βοοειδών στα οποία έχουν χορηγηθεί αναβολικά, δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να ανακοινώσουν στην Επιτροπή τα μέτρα μεταφοράς που θεσπίζονται για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλει. Εξ αυτών συνάγει ότι, για να έχει αποτελέσματα έναντι των κατηγορουμένων, ο ολλανδικός κανονισμός δεν χρειαζόταν να

9 — C-194/94 (Συλλογή 1996, σ. I-2201).

10 — Δεν αμφισβητείται ότι το κτηνιατρικό φάρμακο που αποκαλείται «Ventipulmin» περιέχει clenbuterol και ότι το φάρμακο αυτό, συνταγογραφούμενο νομίμως σε επιτρεπόμενες δόσεις, μπορεί να καταπολεμήσει αποτελεσματικά τις ασθματικές παθήσεις των βοοειδών.

11 — Σελίδα 5, παράγραφος 1, της γαλλικής μεταφράσεως της διατάξεως περί παραπομπής.

12 — ΕΕ L 317, σ. 1.

κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 83/189. Παρά ταύτα, επιθυμεί να επιβεβαιωθεί η προτεινόμενη από αυτό ερμηνεία της οδηγίας 83/189, για να αποφανθεί επί του συμβιβαστού του δικαίου της ημεδαπής με την πιο πάνω οδηγία.

22. Όσον αφορά τον δεύτερο ισχυρισμό των κατηγορουμένων, το εθνικό δικαστήριο δεν διατυπώνει καμία άποψη, αλλά διερωτάται ως προς το βάσιμό του.

23. Το Arrondissementsrechtbank te Arnhem, το οποίο εκτιμά ότι δεν μπορεί να εκδώσει οριστική απόφαση στην κύρια δίκη χωρίς να λάβει από το Δικαστήριο απάντηση σχετικά με τους προβληματισμούς του, υποβάλλει τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Περιέχει ο Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) 1991, ειδικότερα δε τα άρθρα 2 και 3 του Verordening αυτού, τεχνικούς κανόνες οι οποίοι, βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ, όπως η οδηγία αυτή είχε κατά τον χρόνο που τέθηκε σε ισχύ ο πιο πάνω Verordening, έπρεπε να ανακοινωθούν προηγουμένως στην Επιτροπή;

2) Περιέχει ο Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) 1991, ειδικότερα δε τα άρθρα 2 και 3 του Verordening αυτού, διατάξεις που αποτελούν εμπόδιο για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων υπό την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ;»

24. Με έγγραφο της 11ης Ιουνίου 1999, το αιτούν δικαστήριο ανέφερε στο Δικαστήριο ότι υπό το πρίσμα της αποφάσεως της 11ης Μαΐου 1999, Albers κ.λπ. [13], δεν εμμένει στο πρώτο ερώτημα.

25. Στην απόφαση εκείνη, κρίνατε ότι «επιβάλλοντας την απαγόρευση να χορηγήσει κανείς clenbuterol σε εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή ηλικίας άνω των δεκατεσσάρων εβδομάδων και να κατέχει, να διαθέτει σε απόθεμα, να αγοράζει ή να πωλεί εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή ηλικίας άνω των δεκατεσσάρων εβδομάδων στα οποία έχει χορηγηθεί η ουσία αυτή, η Ολλανδική Κυβέρνηση εκπλήρωσε υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 86/469» [14]. Εξ αυτού καταλήξατε στο συμπέρασμα ότι, ναι μεν τα άρθρα 2 και 3 του ολλανδικού κανονισμού πρέπει να θεωρηθούν τεχνικοί κανόνες υπό την έννοια της οδηγίας 83/189, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 88/182, πλην όμως κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 83/189 εξαιρούνται από την υποχρέωση ανακοινώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 8 της οδηγίας αυτής [15].

13 — C-425/97 έως C-427/97 (Συλλογή 1999, σ. I-2947).

14 — Αυτόθι, σκέψη 23.

15 — Αυτόθι, σκέψη 24.

Απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα

26. Από το κείμενο του προδικαστικού ερωτήματος που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι δεν σας ζητείται να αποφανθείτε επί του κύρους της οδηγίας 86/469 με γνώμονα το άρθρο 30 της Συνθήκης [16], αλλά ότι θα πρέπει να εκτιμήσετε αν συμβιβάζεται με τη διάταξη αυτή της Συνθήκης ένας κανόνας του εσωτερικού δικαίου όπως ο περιεχόμενος στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του ολλανδικού κανονισμού σε συνδυασμό με το άρθρο του 2.

27. Συγκεκριμένα, θεμιτά θα μπορούσε κανείς να διερωτηθεί αν είναι αναγκαία η αναδιατύπωση του δεύτερου ερωτήματος, καθόσον το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αποσύρει το πρώτο του ερώτημα αφότου έλαβε γνώση της προαναφερθείσας αποφάσεως Albers κ.λπ., η οποία, ας το υπενθυμίσω, έκρινε ότι τα επίμαχα εθνικά μέτρα δεν αποτελούν μέτρα που θεσπίστηκαν μονομερώς από το ολλανδικό κράτος, αλλά εσωτερικά μέτρα μεταφοράς της οδηγίας 86/469 τα οποία, κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 83/189, εξαιρούνται από την υποχρέωση ανακοινώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 8 της τελευταίας οδηγίας [17]. Κατά συνέπεια, θα μπορούσε να ζητηθεί ο έλεγχος της νομιμότητας της οδηγίας 86/469 με γνώμονα το άρθρο 30 της Συνθήκης [18].

28. Κατά πάγια νομολογία, τα υπό την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος με ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών ορίζονται ως εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, τα οποία εμπόδια προκύπτουν, *ελλείψει εναρμονίσεως των νομοθεσιών*, από την εφαρμογή επί εμπορευμάτων προελεύσεως άλλων κρατών μελών, όπου νομίμως παρασκευάζονται και τίθενται στο εμπόριο, κανόνων περί των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούν τα εμπορεύματα αυτά, ακόμη και αν οι εν λόγω κανόνες έχουν αδιακρίτως εφαρμογή εφ' όλων των προϊόντων, όταν η εφαρμογή αυτή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από σκοπό γενικού συμφέροντος ικανό να υπερισχύσει των επιταγών ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων [19].

29. Μέτρα όπως αυτά που θεσπίστηκαν με τις επίμαχες εθνικές διατάξεις θεωρήθηκαν, όπως είπα πιο πάνω, από το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Albers κ.λπ. ως

16 — Πράγμα που επιβεβαιώνεται τόσο από το σκεπτικό της διατάξεως περί παραπομπής (βλ. τη σ. 5 της γαλλικής μεταφράσεως) όσο και από το έγγραφο της 11ης Ιουνίου 1999, με το οποίο το αιτούν δικαστήριο αναφέρει στο Δικαστήριο ότι αποσύρει το πρώτο του ερώτημα, από τις γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας προδικαστικής διαδικασίας (σημεία 43 έως 49 των παρατηρήσεων της Επιτροπής· σημείο 46 των παρατηρήσεων της Ολλανδικής Κυβερνήσεως· σημεία 29 έως 31 των παρατηρήσεων της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως), από τις παρατηρήσεις των πιο πάνω και των κατηγορουμένων της κύριας δίκης κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου και από τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που το Δικαστήριο έθεσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

17 — Σκέψεις 23 και 24.

18 — Ως γνωστόν, κατά πάγια νομολογία, «η απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών καθώς και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος ισχύει όχι μόνον όσον αφορά εθνικά μέτρα αλλά και μέτρα προερχόμενα από τα κοινοτικά όργανα» (απόφαση της 14ης Ιουλίου 1998, C-284/95, Safety Hi-Tech, Συλλογή 1998, σ. I-4301, σκέψη 63).

19 — Βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Keck και Mithouard.

μέτρα με τα οποία το ολλανδικό κράτος εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του να μεταφέρει τις διατάξεις της οδηγίας 86/469. Από την τρίτη και τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής προκύπτει σαφώς ότι το αντικείμενό της είναι η εναρμόνιση των κοινών μέτρων ελέγχου των καταλοίπων και ο καθορισμός κοινών ανωτάτων ορίων ανοχής της υπάρξεως καταλοίπων στο νωπό κρέας, αυτή δε καθαυτή η υπέρβαση των ορίων αυτών συνεπάγεται απαγόρευση εμπορίας του σχετικού νωπού κρέατος [20]. Κατά συνέπεια, η οδηγία αυτή έχει διττό σκοπό, ο οποίος συνίσταται τόσο στην προστασία της ανθρώπινης υγείας [21] όσο και στη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

30. Εξ αυτών πρέπει να συναχθεί ότι διατάξεις όπως οι περιεχόμενες στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του ολλανδικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, δεν αποτελούν μονομερή μέτρα για την προστασία ιδίου συμφέροντος του κράτους που τα έλαβε, αλλά μέτρα που θεσπίστηκαν για τη συμμόρφωση σε απόφαση του Συμβουλίου προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

20 — Βλ. το άρθρο 9, παράγραφος 3, στοιχείο β', της προαναφερθείσας οδηγίας 86/469.

21 — Στις προτάσεις μου στην προαναφερθείσα υπόθεση Albers κ.λπ. (βλ. την υποσημείωσή μου 5), εξέθεσα για ποιον λόγο η ύπαρξη clenbuterol πέραν των επιτρεπομένων δόσεων συνεπάγεται πραγματικούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία.

31. Κατά συνέπεια, το ζήτημα του συμβιβαστού των εθνικών αυτών μέτρων με τα άρθρα 30 [22] ή 36 της Συνθήκης δεν τίθεται πλέον [23].

32. Χάριν πληρότητας, πρέπει να παρατηρήσω ότι οι ισχυρισμοί των κατηγορούμενων της κύριας δίκης, ότι η ολλανδική νομοθεσία έχει ως αποτέλεσμα να επεκταθούν πέραν των διατάξεων της οδηγίας 86/469 οι απαγορεύσεις εμπορίας στην ημεδαπή εμπορευμάτων που είναι σύμφωνα με τις διατάξεις της [24], δεν στηρίζονται σε κανένα στοιχείο.

33. Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι, εφόσον κανόνες όπως οι περιεχόμενοι στον ολλανδικό κανονισμό, και ιδίως όπως τα συνδυαζόμενα άρθρα του 2 και 3, δεν θεσπίστηκαν από κράτος μέλος για την προστασία ιδίου συμφέροντος, αλλά για τη συμμόρφωση σε απόφαση του Συμβουλίου προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας, το ζήτημα του συμβιβαστού των εθνικών αυτών κανόνων με τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης δεν τίθεται πλέον.

22 — Βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Keck και Mithouard.

23 — Βλ., π.χ., τις αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1984, 72/83, Campus Oil κ.λπ. (Συλλογή 1984, σ. 2727, σκέψη 27)· της 25ης Νοεμβρίου 1986, 148/85, Forest (Συλλογή 1986, σ. 3449, σκέψη 14)· της 23ης Μαΐου 1996, C-5/94, Hedley Lomas (Συλλογή 1996, σ. I-2553, σκέψη 18), ή ακόμη της 19ης Μαρτίου 1998, C-1/96, Compassion in World Farming (Συλλογή 1998, σ. I-1251, σκέψη 41).

24 — Ισχυρίζονται, μεταξύ άλλων, ότι απαγορεύεται η εντός της ημεδαπής εμπορία βοοειδών στα οποία έχουν χορηγηθεί για θεραπευτικούς σκοπούς και σε επιτρεπόμενες δόσεις φάρμακα που περιέχουν clenbuterol.

Πρόταση

34. Επομένως, συνάγω ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να κρίνει ότι:

«Κανόνας όπως ο περιεχόμενος στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) 1991, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του ίδιου Verordening, με τον οποίο το κράτος μέλος που τον θέσπισε εκπλήρωσε υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 86/469/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 1986, σχετικά με την εξέταση των ζώων και του νωπού κρέατος για την παρουσία καταλοίπων, και ιδίως από το άρθρο της 9, δεν αποτελεί μονομερές εθνικό μέτρο που εμποδίζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο και που απαγορεύεται από το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 28 ΕΚ).»